

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان: پاسخ شبهه مکارانه آفریدن سنگی که توسط خالق نیز بلند نشود
گروه ۱: پاسخ های مربوط به حقانیت توحید
شماره: ۹

نوع پاسخ: نوشتاری و صوتی
- پاسخ صوتی را در پایین متن دریافت نمایید.

تاریخ ثبت: بیستم مهرماه چهارصد و سه

سؤال:

سلام علیکم سؤال شبه مطرح شده؛ با دقت توجه کنید:
آیا خدا میتواند سنگی را خلق کند که حتی خودش هم نتواند آن را بلند کند؟
اگر بله پس خداوند قدرت کنترل خلق خود را ندارد؟
اگر خیر پس خداوند قادر مطلق نیست، چرا که قدرت خلق کردن چنین چیزی را ندارد؟

پاسخ نوشتاری:

وعلیکم السلام

نکته مکرر در طرح این سؤال، مانند آن است که؛ کسی به منظور زیر سؤال بردن عملکرد درخشان کارخانه‌ی قدرتمندی که انواع رنگ‌های کاملاً سفید با کیفیت بالا را تولید می‌کند، بگوید: آیا مسئول این کارخانه می‌تواند رنگ سفیدی تولید کند که تمامی سطوح را سیاه نماید! که اگر بگوید: آری، پس قدرت کنترل تولید خود را ندارد، و اگر بگوید: خیر، پس معلوم است که این کارخانه تمامی انواع رنگ سفید را نمی‌تواند تولید کند.
و مثال دیگر در این مورد آن است که کسی، برای ناتوان جلوه دادن سازنده زبردست انواع ترازو و باسکول‌های سبک و سنگین، بگوید: آیا او می‌تواند ترازویی بسازد که حتی خودش هم نتواند اشیاء را با آن وزن نماید!

آری، خداوندی که خالق تمامی اشیاء است و ازلی و ابدی است، زمان و مکان و قوانین حاکم بر جهان خلقت را نیز خود خلق و مقدر نموده است؛ که از جمله آن قوانین آن است که برخی از امور مانند سفیدی کامل و سیاهی کامل، که کاملاً مخالف و ضد یکدیگر می‌باشند، محال است که به طور همزمان در یک مکان جمع شوند؛ به این معنی که یک نقطه نمی‌تواند همزمان هم کاملاً سفید و هم کاملاً سیاه باشد.
همچنین به یک فردی که بدیهی است که می‌تواند یک لیوان آب کامل را بیاشامد، نمی‌توان گفت؛ که اگر راست می‌گویی و بر این کار قادری؛ آیا می‌توانی لیوان آبی را به طور کامل بیاشامی که آب آن کاملاً در درونش باقی بماند؟
و این قبیل موارد اموری هستند که خداوند خالق آسمان و زمین و خالق آنچه که در آنها و در میان آنها می‌باشد، آنها را اینگونه مقدر نموده است که به عنوان دو امر مخالف یکدیگر، غیر ممکن و محال است که در یک زمان در یکجا جمع شوند؛ و اصطلاحاً به عنوان محال و غیر ممکن بودن جمع دو امر مخالف و ضد یکدیگر نامیده می‌شوند.
و خداوند قادری که بر همه چیز قادر است و هرگز به عجز و ناتوانی توصیف نمی‌شود، محال است که قدرت مطلقش به صورتی باشد که قدرت دیگری را از او نفی نماید.

البته این قبیل القاء شبهات از جانب سردمداران کفر و تکبر از جمله خود ابلیس، سابقه‌ای طولانی دارد؛ که اولیاء خداوند با برهان به آنها پاسخ می‌گفتند. از جمله:

۱- در کتاب نور المبین جزایری (۱) در حدیثی نقل می‌کند، که ابلیس از جمله به عیسی بن مریم می‌گوید:
ای عیسی، آیا پروردگار تو قادر است که زمین را داخل تخم مرغی نماید و تخم مرغ به حال خود باقی بماند؟ عیسی می‌فرماید: عجز و ناتوانی از صفات خداوند نیست، ولی آنچه را که تو می‌گویی غیر ممکن و در ذات خود محال است؛ و مانند جمع میان دو امر مخالف و ضد یکدیگر است.

۲- در کتاب توحید صدوق (۲) مشابه سؤال فوق از امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب به این صورت مطرح می شود که شخصی به ایشان می گوید:

آیا پروردگار شما قادر است که، بدون آنکه دنیا را کوچک و یا تخم مرغ را بزرگ کند، دنیا را داخل یک تخم مرغ قرار دهد؟ و ایشان (مشابه جواب عیسی بن مریم) می فرمایند: بدون شک عجز و ناتوانی به خداوند تبارک و تعالی نسبت داده نمی شود، ولی آنچه را که تواز من پرسیدی امری غیر ممکن است.

—البته در پاسخ به سؤال دنیا و تخم مرغ، اولیاء خداوند پاسخ دیگری نیز داده اند که به موضوع این مقاله مرتبط نیست (۳).

حال باز هم نیک بنگرید، که مخالفین توحید اگر برهان و دلیل قابل قبولی در اثبات عقاید باطل خود در دست داشتند، به این قبیل القاء شبهات همراه با مکر و نیرنگ متوسل نمی شدند.

=====

۱) (النور المبین فی قصص الانبیاء و المرسلین، سید نعمت الله بن عبدالله جزائری، مکتبة آية الله المرعشی النجفی، قم ۱۴۰۴ق، ص ۴۱۲)

۲) (التوحید، محمد بن علی بن الحسین بابویه، مؤسسة النشر الاسلامی، قم ۱۳۹۸ق، ص ۱۳۰ ح ۹)

۳) (از جمله مراجعه شود، به کتاب کافی (دار الکتب الاسلامیة) ج ۱ ص ۷۹ ح ۴)